

Andrzejki
29 listopada

Andrzejki

*W przedszkolu zabawa,
Andrzejek jest to czas.*

*Niech magia i wróżba
Królują wśród nas.*

Już zaczynamy, już nie czekamy.

Zabawę zacząć, czas start!

Co to są Andrzejki?

*Andrzejki to inaczej - wigilia św.
Andrzeja przypadająca 29 listopada,
to tradycyjny wieczór wróżb.
Dziewczęta chciały w tym dniu
dowiedzieć się wszystko o swym
przyszłym losie.*

Skąd się wzięły Andrzejki?

Przypuszcza się, że andrzejkowe wróżby narodziły się w starożytnej Grecji. Niektórzy przypisują je z kolei celtyckim i starogermańskim wierzeniom.

Tradycje Andrzejkowe

Wróżby andrzejkowe były rozpowszechnione w całej chrześcijańskiej Europie. Dawniej istotną częścią wieczoru andrzejkowego stanowiły wróżby, które obecnie mają charakter zabawowy.

W ostatni wieczór przed Adwentem (w dzień świętego Andrzeja lub w wigilię świętego Andrzeja) wszystkie dziewczęta ze wsi schodziły się razem w jednej izbie, by spędzić miło czas. Od następnego dnia aż do Bożego Narodzenia obowiązywała powaga w oczekiwaniu na narodziny Pana Jezusa i przez prawie miesiąc nie można było urządzać zabaw i śpiewać wesołych piosenek.

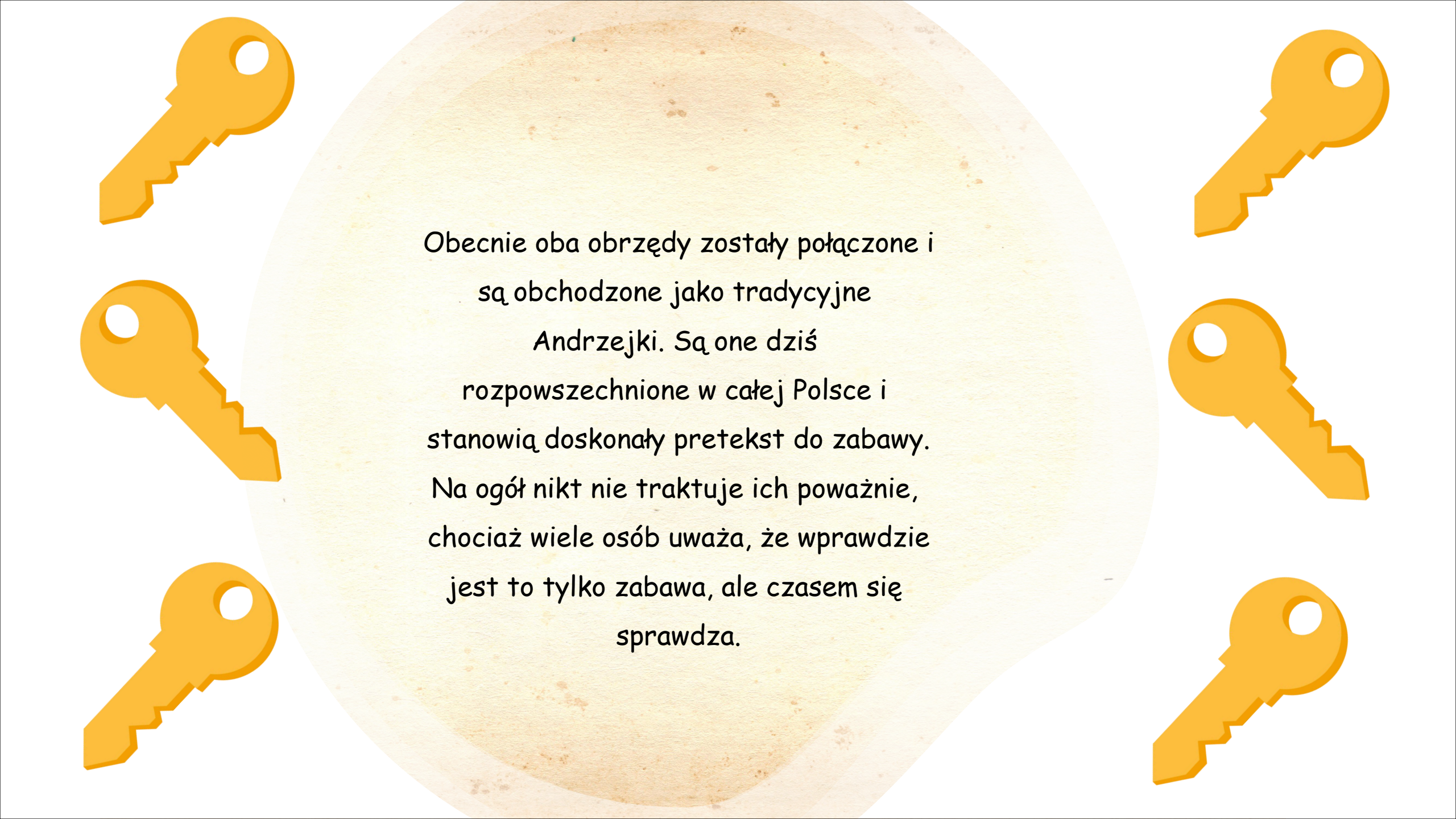

*Ponieważ święty Andrzej
jest patronem panienek,
więc podczas tego spotkania
dziewczęta za pomocą
wróżb starały się uzyskać
odpowiedź na pytanie, czy w
następnym roku wyjdą za
mąż i co je czeka.*

Chłopcy już znali tajemnice ich przyszłości, gdyż w imieniny ich patronki, świętej Katarzyny, dnia 25 listopada była pora wróżb dla chłopców. Natomiast "Na świętego Andrzeja wszystkim pannom nadzieja na szczęście i szczęśliwe rychłe zamążpójście". Dlatego dziewczęta wróżąc sobie prosiły: „Święty Andrzeju, daj mi znać, co się ze mną będzie dziać”.

Obecnie oba obrzędy zostały połączone i są obchodzone jako tradycyjne Andrzejki. Są one dziś rozpowszechnione w całej Polsce i stanowią doskonały pretekst do zabawy. Na ogół nikt nie traktuje ich poważnie, chociaż wiele osób uważa, że wprawdzie jest to tylko zabawa, ale czasem się sprawdza.

Tradycje Andrzejkowe

*Dawniej na wodę lano ołów, a obecnie leje się
wosk.*

*Z uformowanych w ten sposób figur przepowiada
się przyszłość, można ją odczytywać pod światło,
co cień pokaże, np. jaki zawód będzie miał
chłopiec, lub jaką zabawkę czy zwierzątko
dostanie dziecko od św. Mikołaja bądź na
gwiazdkę. Istnieje bardzo dużo innych jeszcze
wróżb związanych z wigilią św. Andrzeja, które i
Wy za chwilę poznacie.*

Dawne wróżby....

Jedną z najstarszych i najbardziej znanych wróżb oprócz lania wosku jest wróżba z obierek jabłka. Jedna z nich przepowiadała długość życia. Każdy z graczy obierał swoje jabłko - najważniejsze, by zachować jak najdłuższy, nieprzerwany obierek. Następnie wszyscy układali wszystkie obierki równo obok siebie - gracz, którego obierek będzie najdłuższy i najbardziej prosty wg wróżby będzie wiódł długie i lekkie życie.

Wróżono sobie także z liczby przyniesionych drewn z szopy do izby. Drewna te należało nabierać na rękę z zamkniętymi oczami. Gdy było ich do pary - dziewczynę czekało rychłe zamążpójście, gdy nie - nadal miała pozostać w panieństwie.

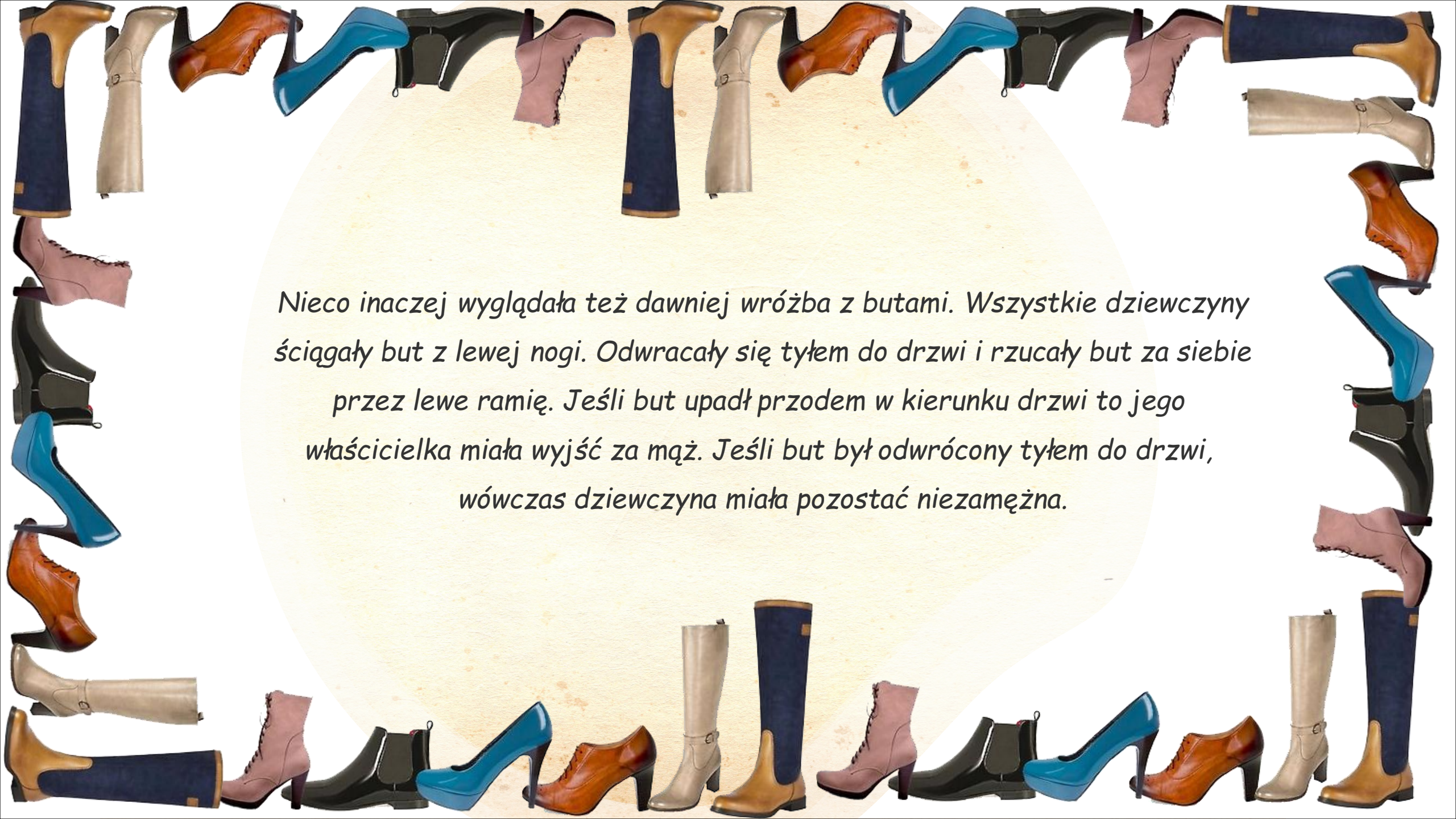
Kolejną zapomnianą dziś już
wróżbą wróżba z gąsiorem.
Panny chcąc wywróżyć,
która pierwsza wyjdzie za
mąż ustawiały się w koło i
wpuszczały do środka
gąsiora z zawiązanymi
oczami; dziewczyna do
której gąsior najpierw
podszedł (albo skubnął) -
jako pierwsza miała wyjść za
mąż.

*Wróżono również ze
szczekania psa. Dziewczyny
wychodziły przed dom i
nasłuchiwały szczekania psa.
Strona od której zaszczekał
pies miała być tą, z której
nadejdzie przyszły oblubieniec.*

Wróżbą były także zasłyszane przypadkiem rozmowy. Panny zakradały się w wigilię św. Andrzeja pod drzwi lub okno sąsiadów i podsłuchiwały. Jeśli pierwszym usłyszonym słowem było - „tak” to miało oznaczać szybkie małżeństwo, jeśli słowo „nie” - to na ślub trzeba czekać rok.

Nieco inaczej wyglądała też dawniej wróżba z butami. Wszystkie dziewczyny ściągały but z lewej nogi. Odwracały się tyłem do drzwi i rzucały but za siebie przez lewe ramię. Jeśli but upadł przodem w kierunku drzwi to jego właścicielka miała wyjść za mąż. Jeśli but był odwrócony tyłem do drzwi, wówczas dziewczyna miała pozostać niezamężna.

Andrzejkowe powiedzenia

Z Andrzejkami związane były nie tylko wróżby dotyczące przyszłości panien i kawalerów, ale także przewidywania przyszłej pogody. Do dni obecnych przetrwały powiedzenia:

Gdy święty Andrzej ze śniegiem przybieży, sto dni śnieg na polu leży.

Gdy w Andrzeja deszcz lub słońce, w grudniu drogi bez błota. Jeżeli na świętego

Andrzeja wiatr i mgła, to od Bożego Narodzenia będzie sroga zima.

Kiedy na Andrzeja poleje, poproszy, cały rok nie w porę moczy, suszy.

Śnieg na Andrzeja, dla zboża zła nadzieja.

D. Gellner „Wieczór andrzejkowy”

*Świeca marszczy złoty nos
Z każdej strony kapie wosk.
Cienie toczą się co krok,
Już w pokoju straszny tłok!*

*Cienie tu i cienie tam -
Pewnie przyszły wróżyć nam.
Już się pchają na firanki
Cienie - czarne wycinanki.*

*Już rozsiadły się na ścianach:
Czarny zamek, czarna brama
Już skrzą się na tapecie
Czarne koła przy karecie.*

*Czarny paż przed brama staje,
Czarną różę nam podaje
Kto ją weźmie - ja? czy ty?
Komu z nas się spełnią sny.*

Piosenka: „Andrzejkowa Zabawa”

<https://www.youtube.com/watch?v=Qm8xNrmKuR0>